

Drogová kriminalita a trestní zákoník vybrané poznatky z výzkumu

Petr Zeman
Michaela Štefunková
Ivana Trávníčková

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Jednání Republikového výboru pro prevenci kriminality (Praha, 29. září 2016)

Zdroj dat

Výzkum IKSP „Odhalování a postih drogové kriminality po přijetí trestního zákoníku“ (2013-2015)

Předmět: reakce státu v oblasti zákonné represe na drogovou kriminalitu z perspektivy srovnání situace před přijetím trestního zákoníku a poté (právní úprava drogové kriminality a souvisejících trestněprávních institutů, jejich praktická aplikace při odhalování a postihu DTČ, stav, vývoj a formy drogové kriminality v kontextu drogové scény v ČR)

Cíl: analyzovat vývoj právní úpravy drogové kriminality a souvisejících trestněprávních institutů, získat podrobné poznatky o jejich praktické aplikaci orgány činnými v trestním řízení, popsat stav, vývoj a formy tohoto druhu trestné činnosti, a na základě toho zhodnotit dopady přijetí trestního zákoníku na odhalování a postih drogové kriminality

Metody: analýza české (a vybrané zahraniční) právní úpravy včetně dostupné judikatury, analýza policejních a justičních statistik, analýza odborné literatury, analýza relevantních oficiálních dokumentů, expertní dotazníkové šetření mezi soudci, státními zástupci, policisty a pracovníky CS, analýza trestních spisů

Obsah prezentace

1) Vybrané statistiky primární drogové kriminality

- statistiky policie (*Statistické přehledy kriminality PP PČR, Výroční zprávy NPC*), soudů a státních zastupitelství (*Statistické ročenky kriminality MSp, databáze CSLAV MSp*)

2) Výsledky expertního dotazníkového šetření

- soudci, státní zástupci, policisté, pracovníci CPJ

Primární drogové trestné činy

Trestní zákon č. 140/1961 Sb.:

- Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů (§ 187, § 187a, § 188);
- Šíření toxikomanie (§ 188a).

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.:

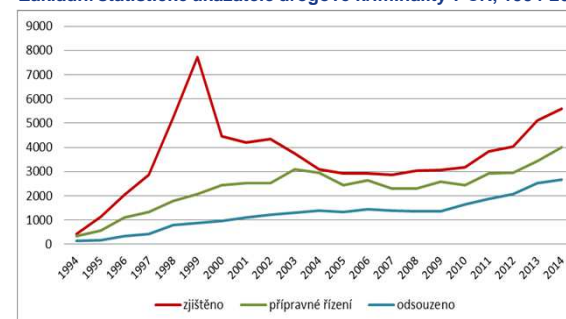
- Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 283);
- Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§ 284);
- Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (§ 285);
- Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu (§ 286);
- Šíření toxikomanie (§ 287).

Primární drogové trestné činy

- **výroba a distribuce drog** (§ 283 tr. zákoníku, § 187 tr. zák.)
- **držení drog pro vlastní potřebu v množství větším než malém** (§ 284 tr. zákoníku, § 187a tr. zák.)
- **pěstování rostlin, obsahujících OPL, pro vlastní potřebu v množství větším než malém** (§ 285 tr. zákoníku)
- **výroba a držení zařízení a jiných předmětů určených k výrobě drog** (286 tr. zákoníku, § 186 tr. zák.)
- **podněcování jiných osob k užívání drog** (§ 287 tr. zákoníku, § 188a tr. zák.)

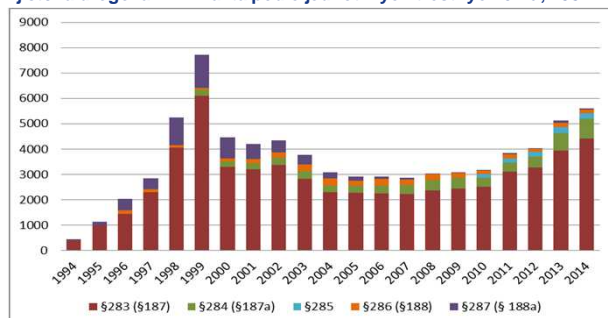
Statistiky drogové kriminality

Základní statistické ukazatele drogové kriminality v ČR, 1994-2014

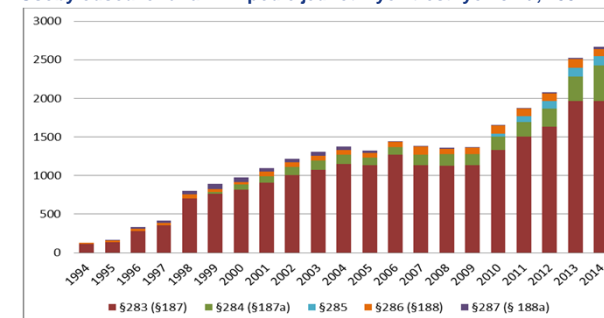
Statistiky drogové kriminality

Zjištěná drogová kriminalita podle jednotlivých trestných činů, 1994-2014

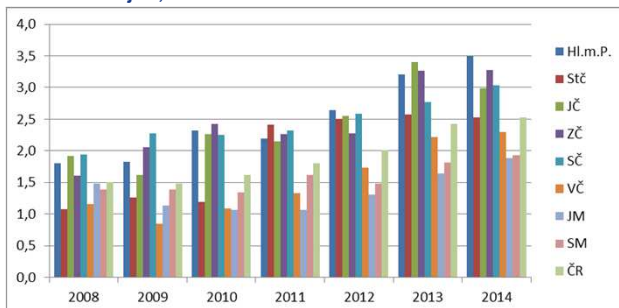
Statistiky drogové kriminality

Osoby odsouzené za DTČ podle jednotlivých trestných činů, 1994-2014

Statistiky drogové kriminality

Index osob odsouzených za drogovou kriminalitu na 10.000 obyvatel v soudních krajích, 2008-2014

Odsouzení pachatelé DK

Zastoupení jednotlivých skupin pachatelů zhruba odpovídá obrazu celkové kriminality v ČR
§187/§283

podíl žen, mladistvých a dosud netrestaných mírně vyšší; do roku 2010 pachatelé do 30 let 60 %.

§ 187a/§284

ženy průměrně jen 10 % odsouzených, od roku 2010 klesá podíl recidivistů označených soudem; stoupá podíl dosud netrestaných osob, v roce 2011 tvořili až 46 % všech odsouzených

odst. 1 - 2010-2012 byla polovina pachatelů odsouzená poprvé; věkové kategorie 20-29 let

odst. 2 - 2011-2013 zvýšený podíl odsouzených žen (cca 19 %)

§ 188/§286

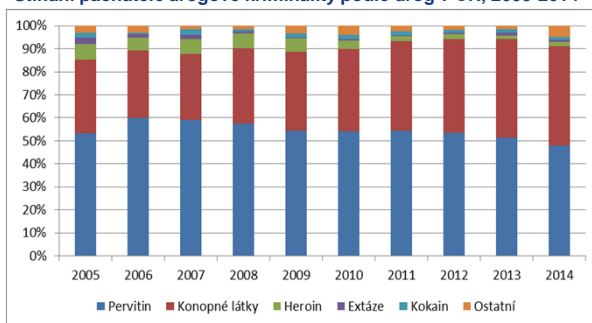
relativně často ženy průměrně až 16 % (2008 a 2013 přes 20 %); nižší podíl dosud netrestaných osob (průměrně 26 %, 2014 jen 17 %); častěji recidivisté označení soudem; mladiství jen vzácně

§188a/§287

vysoký podíl odsouzených mladistvých v letech 2008 a 2009; vyšší zastoupení dosud netrestaných osob (2013 tvořili až ¾)

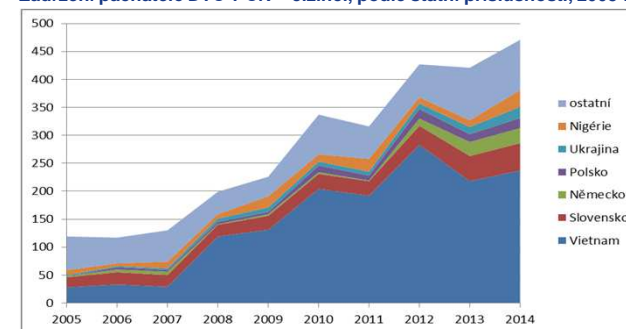
Statistiky drogové kriminality

Stíhání pachatelé drogové kriminality podle drog v ČR, 2005-2014

Statistiky drogové kriminality

Zadržení pachatelé DTČ v ČR – cizinci, podle státní příslušnosti, 2005-2014

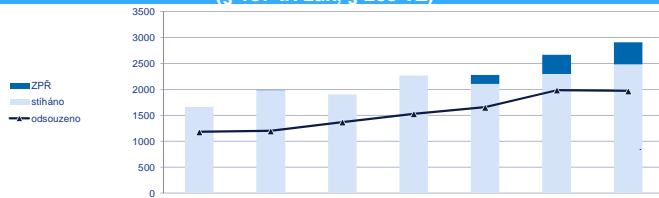
Odsouzení cizinci DK podle státní příslušnosti

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam
	26	45	96	116	111	171	174
	29%	42%	59%	53%	48%	57%	52%
2	Slovensko	Slovensko	Slovensko	Slovensko	Slovensko	Slovensko	Slovensko
	12	19	13	33	23	37	40
	13%	18%	8%	15%	10%	12%	12%
3	Polsko	Nigérie	Nigérie	Nigérie	Nigérie	Polsko	Nigérie
	6	13	12	20	17	14	17
	7%	12%	7%	9%	7%	5%	5%
4	Ukrajina	Makedonie	Makedonie	Ukrajina	Polsko	Nigérie	Ukrajina
	5	6	8	9	12	13	17
	5%	6%	5%	4%	5%	4%	5%
5	Bulharsko	Albánie	Ukrajina	Polsko	Ukrajina	Makedonie	Polsko
	5	5	5	4	10	5	12
	5%	5%	3%	2%	4%	2%	4%
6				ostatní			
	37	19	28	38	60	59	74
	41%	18%	17%	17%	26%	20%	22%

Odsouzení cizinci podle státní příslušnosti (§ 187 tr. zák, § 283 TZ)

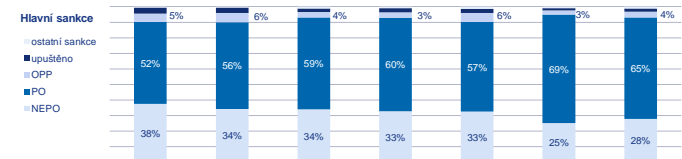
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam	Vietnam
	18	42	83	89	95	156	160
	26,1%	44,7%	61,5%	53,6%	47,7%	63,2%	59,7%
2	Slovensko	Slovensko	Nigérie	Slovensko	Slovensko	Slovensko	Slovensko
	9	17	11	22	21	27	23
	13,0%	18,1%	8,1%	13,3%	10,6%	10,9%	8,6%
3	Bulharsko	Nigérie	Slovensko	Nigérie	Nigérie	Nigérie	Nigérie
	5	13	9	13	15	9	13
	7,2%	13,8%	6,7%	7,8%	7,5%	3,6%	4,9%
4	Izrael	Albánie	Makedonie	Ukrajina	Polsko	Polsko	Polsko
	5	4	7	7	9	9	9
	7,2%	4,3%	5,2%	4,2%	4,5%	3,6%	3,4%
5	Polsko	Makedonie	Ukrajina	Španělsko	Ukrajina	Makedonie	Ukrajina
	5	4	5	4	7	5	9
	7,2%	4,3%	3,7%	2,4%	3,5%	2,0%	3,4%
6				ostatní			
	27	14	20	31	52	41	54
	39,1%	14,9%	14,8%	18,7%	26,1%	16,6%	20,1%

Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a s jedy (§ 187 tr. zák, § 283 TZ)

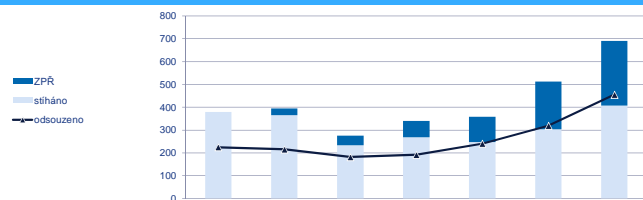
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
§187	1660	1971	359	47	5	6	0
§283	-	-	1544	2219	2100	2290	2479
§187+§283	1660	1971	1903	2266	2105	2296	2479
§187	0	3	0	0	1	0	0
§283	0	0	0	0	174	373	429
§187+§283	0	3	0	0	175	373	429
§187	1180	1198	507	170	60	29	14
§283	-	-	860	1357	1594	1955	1954
§187+§283	1180	1198	1367	1527	1654	1984	1968

Skladba sankcí (§ 187 tr. zák, § 283 TZ)

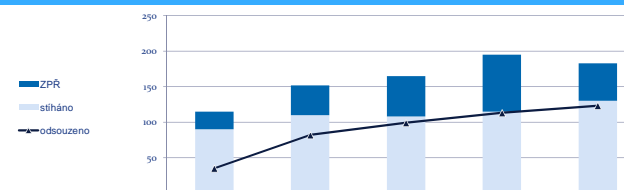
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
NEPO 1 - 5 let	338	306	358	392	433	369	390
%	76%	75%	77%	79%	80%	74%	71%
Vyhoštění HS	7	3	4	3	8	9	6
Vyhoštění VS	29	46	80	69	60	118	111
Ochranné léčení	62	43	47	38	33	32	34

Přechovávání OPL a jedu (§ 187a tr. zák, § 284 TZ)

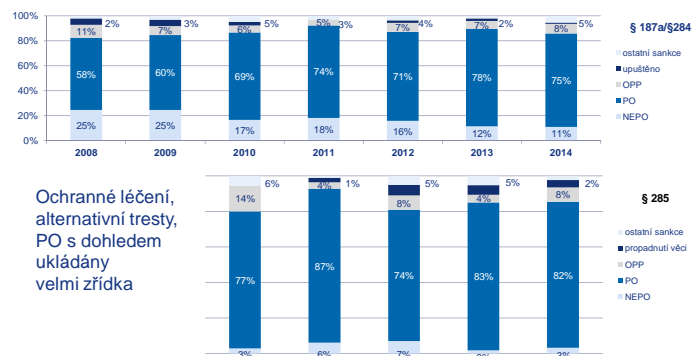
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
§ 187a	379	366	31	0	1	1	0
§ 284			203	269	247	302	408
§187a+§284	379	366	234	269	248	303	408
§ 187a	0	29	2	0	0	0	0
§ 284			40	71	110	209	283
§187a+§284	0	29	42	71	110	209	283
§ 187a	224	215	70	9	9	3	0
§ 284			111	182	231	316	455
§187a+§284	224	215	181	191	240	319	455

Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL (§ 285 TZ)

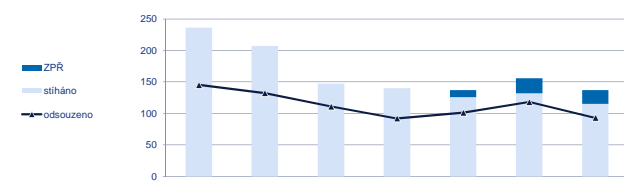

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Stiháno osob	90	110	108	115	130
Zkrácené přípravné řízení	25	42	57	80	53
Odsouzeno osob	35	82	99	113	123

Skladba sankcí (§ 187a tr. zák/ § 284 TZ; § 285 TZ)

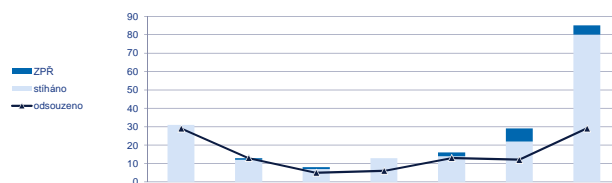

Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu (§ 188 tr. zák, § 286 TZ)

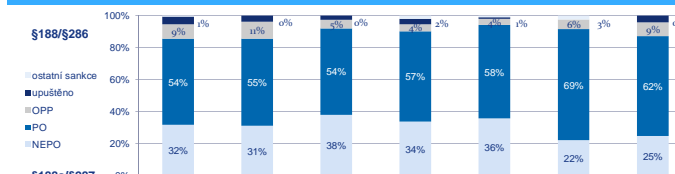
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
§ 188	236	207	22	2	0	0	0
§ 286			125	138	126	132	115
§188+§286	236	207	147	140	126	132	115
§ 188	0	0	0	0	0	0	0
§ 286			0	0	11	24	22
§188+§286	0	0	0	0	11	24	22
§ 188	145	132	41	8	3	2	0
§ 286			70	84	98	116	93
§188+§286	145	132	111	92	101	118	93

Šíření toxikomanie (§ 188a tr. zák, § 287 TZ)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
§ 188a	31	12	3	0	0	1	0
§ 287	0	0	4	13	14	21	80
§ 188a+§ 287	31	12	7	13	14	22	80
§ 188a	0	1	1	0	0	0	0
§ 287	0	0	0	0	2	7	5
§ 188a+§ 287	0	1	1	0	2	7	5
§ 188a	29	13	3	1	0	0	1
§ 287	0	0	2	5	13	12	28
§ 188a+§ 287	29	13	5	6	13	12	29

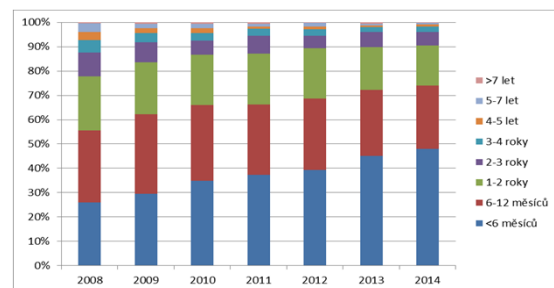
Skladba sankcí (§188/§286 TZ; §188a/§287 TZ)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Odsouzeno celkem	29	13	5	6	13	12	29
NEPO	8	1	3	0	4	0	1
PO	13	5	2	4	8	10	23
OPP	3	7	0	1	0	1	0
Peněžitý trest	0	0	0	0	0	0	1
Propadnutí věci	0	0	0	0	0	0	1
Vyhoštění	0	0	0	1	1	1	1
Ostatní tresty	0	0	0	0	0	0	0
Upuštěno	5	0	0	0	0	0	2

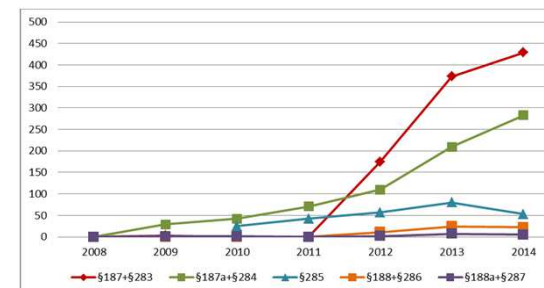
Délka trestního řízení

Rychlost vyřizování trestních věcí u drogových trestných činů, 2008-2014

Využívání zkráceného řízení

Počet osob projednávaných ve zkráceném přípravném řízení pro DTČ, 2008-2014

Expertní dotazníkové šetření

Názory odborníků z praxe na změny, které do oblastí odhalování a postihu drogové kriminality přinesl trestní zákoník

4 profesní skupiny – soudci, státní zástupci, policisté, pracovníci CPJ

Původní dotazník (s využitím polostandardizovaných rozhovorů s NPC a CPJ):

- **společná část:** 20 otázek (odhad vývoje míry a struktury DK, celkové podmínky pro stíhání DK, nová právní úprava v TZ, trestní sazby za DTČ, dopad změny právní úpravy na činnost OČTŘ, zdroje informací o drogové problematice)
- **S+SZ:** 8 otázek (právní aspekty), **P+C:** 5 otázek (zkušenosti z terénu)

Uzavřené, polootevřené i otevřené otázky; pilotáž v lednu 2014, terénní fáze březen-duben 2014

Expertní dotazníkové šetření

Výzkumný soubor:

- **metoda sněhové koule + záměrný výběr přes instituce**
- **58 soudců, 47 státních zástupců, 34 policistů, 7 celníků**
- **soudci:** průměrný věk 45 let (34 – 64 let), průměrná doba praxe 15 let (3 – 39 let)
- **státní zástupci:** průměrný věk 48 let (32 – 65 let), průměrná doba praxe 20 let (1 – 40 let)
- **policisté:** průměrný věk 39 let (30 – 50 let), průměrná doba praxe 18 let (8 – 31 let)
- **celníci:** průměrný věk 42 let (33 – 47 let), průměrná doba praxe 9 let (7 – 15 let)

Stav a vývoj drogové kriminality

Odhad vývoje celkového počtu drogových trestných činů (včetně neregistrovaných) od účinnosti nového trestního zákoníku

	Policisté (N=34)		Státní zástupci (N=46)		Soudci (N=58)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Výrazně vzrostl	16	47,1	15	31,9	5	8,6
Mírně vzrostl	8	23,5	16	34,0	23	39,7
Zůstal na stejné úrovni	9	26,5	11	23,4	20	34,5
Mírně klesl	0	0,0	1	2,1	2	3,4
Výrazně klesl	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Nevím / nedokáži posoudit	1	2,9	4	8,5	8	13,8

Průzkum z roku 2006 (Trávníčková & Zeman 2008): nárůst DTČ v posledních pěti letech uvedlo 94 % policistů, 87 % státních zástupců, 70 % soudců

Stav a vývoj drogové kriminality

Hlavní příčiny latence drogové trestné činnosti:

- specifický vztah mezi pachatelem a „obětí“
- **nedostatečné kapacity policie (P), tolerance/ignorance společnosti (SZ), organizovanost a konspirativnost pachatelů (S)**
- **společenská tolerance (P), nedostatečné kapacity policie (SZ), společenská tolerance + obavy z vysokých trestů (S)**

Hlavní faktory zvyšující dostupnost drog na české drogové scéně (P+C):

- **společenské aspekty** – tolerance a lhostejnost veřejnosti, liberální přístup státu, mediální obraz užívání drog, politická neochota problém řešit, špatná výchova, nedostatečná informovanost, snaha o rychlý výdělek, sociální problémy...
- **legislativa a její vymáhání** – mírné tresty, benevolentní přístup justice, nedostatečné kapacity policie, laxní přístup k řešení drogových přestupků a bagatelních pouličních deliktů...
- **změny na drogovém trhu** – rostoucí profesionalita pachatelů, zapojení vietnamských skupin, distribuce prostřednictvím internetu, dovoz léčiv k výrobě MA, velká konkurence = nárůst nabídky...

Podmínky pro postih DTČ

Hodnocení celkových podmínek pro stíhání drogové kriminality ve srovnání s obdobím do roku 2010

	Policisté (N=34)		Státní zástupci (N=46)		Soudci (N=58)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Jsou podstatně lepší	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Jsou o trochu lepší	12	35,3	6	13,0	19	32,8
Celkově se nezlepšily ani nezhoršily	6	17,6	16	34,8	23	39,7
Jsou o trochu horší	7	20,6	10	21,7	7	12,1
Jsou podstatně horší	8	23,5	9	19,6	1	1,7
Nevím / nedokáži posoudit	1	2,9	5	10,9	8	13,8

Zlepšení:

- přesnější hmotpr. úprava – individualizace (S, SZ)
- lepší práce policie (S)
- větší ochota S a SZ používat OPP a odposlechy (P)
- DTČ prioritou vedení policie (P)
- lepší provázanost TZ a TR (S)

Zhoršení:

- nejednotná aplikace nové pr. úpravy – rozsahy (P, SZ)
- bagatelizace DTČ ve veřejném prostoru (S, SZ, P)
- nedostatek personálních a materiálních kapacit policie (S, SZ, P)
- nárůst drogové kriminality (S, SZ)

Podmínky pro postih DTČ

Srovnání celkové náročnosti dokazování v případech drogové kriminality (S+SZ)

	Státní zástupci (N=46)		Soudci (N=57)	
	Abs.	%	Abs.	%
Dokazování je celkově méně náročné	0	0	1	1,8
Náročnost dokazování se celkově nezměnila	31	67,4	46	80,7
Dokazování je celkově náročnější	12	26,1	8	14,0
Nevím / nedokáži posoudit	3	6,5	2	3,5

➤ problémy v TR

➤ rozsahy

Hodnocení absence ustanovení analogického § 88 odst. 1 tr. zák. (S+SZ)

Změnu pokládám za	Státní zástupci (N=46)		Soudci (N=57)	
	Abs.	%	Abs.	%
správnou	8	17,4	10	17,5
ani za správnou, ani za chybnou	16	34,8	22	38,6
chybnou	16	34,8	20	35,1
nevím / nedokáži posoudit	6	13,0	5	8,8

➤ formální pojetí

➤ jiné instituty

➤ individualizace

Právní úprava DTČ

Hodnocení právní úpravy drogových trestných činů ve srovnání s předchozí úpravou

	Policisté (N=34)		Státní zástupci (N=47)		Soudci (N=57)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Je podstatně lepší	2	5,9	4	8,5	4	7,0
Je o trochu lepší	16	47,1	12	25,5	21	36,8
Není ani lepší, ani horší	9	26,5	15	31,9	18	31,6
Je o trochu horší	1	2,9	7	14,9	6	10,5
Je podstatně horší	3	8,8	5	10,6	1	1,8
Nevím / nedokáži posoudit	1	2,9	4	8,5	7	12,3

Lepší:

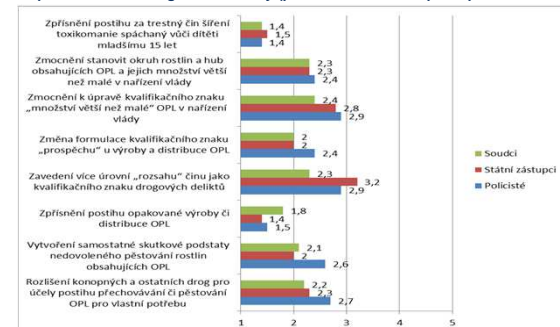
- podrobnější, přehlednější, přesnější úprava (S, SZ, P)
- zpřesnění postihu závažnějších forem DTČ (S, SZ, P)
- odstranění přepínání trestní represe (SZ)

Horší:

- nejasná interpretace – rozsahy (S, SZ, P)
- vysoké hodnoty MVM v prováděcím NV (SZ, P)
- zmírnění postihu ve vztahu ke konopným drogám (SZ, P)

Právní úprava DTČ

Hodnocení jednotlivých změn v oblasti skutkových podstat drogových trestných činů z hlediska dopadu na stíhání drogové kriminality (průměrná hodnocení podle profesních skupin)

Škála 1 – 5:

1 = jednoznačně pozitivní

5 = jednoznačně negativní

Právní úprava DTČ

Hodnocení přechodu z materiálního na formální pojetí trestného činu

	Policisté (N=32)		Státní zástupci (N=45)		Soudci (N=58)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Převážně pozitivní dopad	1	3,1	1	2,2	4	6,9
Dopad, který není ani pozitivní ani negativní	12	37,5	12	26,7	13	22,4
Převážně negativní dopad	2	6,3	8	17,8	9	15,5
Nemá výraznější dopad	8	25,0	24	53,3	29	50,0
Nevím / nedokáži posoudit	9	28,1	0	0,0	3	5,2

Pozitivní:

- vyšší právní jistota (S, SZ)

Negativní:

- znemožňuje individualizaci (S, SZ)

Žádný:

- v praxi se stejně ryze formální pojetí neuplatňuje (S, SZ, P)

Sankce za DTČ

Hodnocení přísnosti postihu výroby a distribuce drog

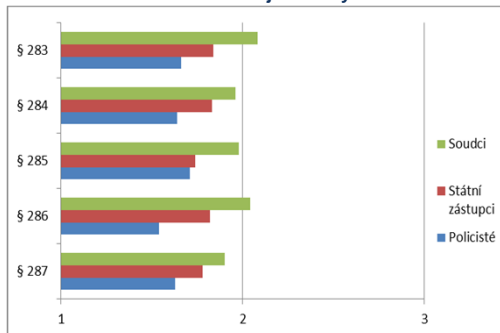
	Policisté (N=34)		Státní zástupci (N=45)		Soudci (N=53)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Postih se zpřísnil	14	41,2	20	44,4	24	45,3
Přísnost postihu se nezměnila	15	44,1	10	22,2	16	30,2
Postih se zmírnil	2	5,9	9	20,0	9	17,0
Nevím / nedokáži posoudit	3	8,8	6	13,3	4	7,5

Hodnocení přísnosti postihu přechovávání drog pro vlastní potřebu

	Policisté (N=34)		Státní zástupci (N=45)		Soudci (N=56)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Postih se zpřísnil	4	11,8	8	17,8	17	30,4
Přísnost postihu se nezměnila	12	35,3	9	20,0	11	19,6
Postih se zmírnil	10	29,4	19	42,2	27	48,2
Nevím / nedokáži posoudit	8	23,5	9	20,0	11	19,6

Sankce za DTČ

Hodnocení trestních sazeb u jednotlivých DTČ

Škála 1 – 3:

- 1 = příliš mírné
- 2 = přiměřené
- 3 = příliš přísné

Úvahy de lege ferenda

Změny TZ de lege ferenda na podporu účinnosti postihu drogové kriminality

	Policie (N=29)		Státní zástupci (N=44)		Soudci (N=55)	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Žádná	2	6,9	14	31,8	26	47,3
Nevím/nedokáži posoudit	4	13,8	11	25,0	18	32,7
Jiný názor	23	79,3	19	43,2	11	20,0
z toho:						
Změna trestních sazeb/zpřísnění represe	8	34,8	8	42,1	2	18,2
Upřesnění množství a rozsahů	4	17,4	5	26,3	3	27,3
Změna procesního práva	3	13,0	2	10,5	3	27,3
Změna liberálního postoje společnosti k drogám	0	0,0	2	10,5	2	18,2
Trestněprávní postih užívání drog	3	13,0	0	0,0	0	0,0
Dokazování původu majetku	2	8,7	2	10,5	0	0,0
Lepší koordinace a posílení personálních kapacit	3	13,0	0	0,0	0	0,0
Jiné	0	0,0	0	0,0	1	9,1

Volné komentáře

1) Procesně právní aspekty:

„Trestní stíhání v případech drogové kriminality, zejména z pohledu dokazování, je specifické v tom, že **obžalovaní i poškození spadají do téže komunity. Drtivá většina svědků je osobou krajně nedůvěryhodnou.** Většinou mají sami bohatou trestní minulost. Často jsou to navíc lidé – fyzické i duševní trosky – s poškozenou pamětí vlivem užívání drog. Z tohoto důvodu považují za **velmi nešťastné současné praktiky policie, kdy pokud to jen trochu jde, vše řeší v rámci zkrácených přípravných řízení.** Svědky nevyslychají, pouze si nechají podat vysvětlení do úředních záznamů, které pak většinou, pro nesouhlas obžalovaného, není možno zprocesnit. Svědky pak není možno dostat k soudu - často se skrývají kvůli jiné trestné činnosti, bývají to ve značném procentu případů lidé bez domova či stálého bydliště, na pohybu atd. Hlavní líčení se pak neúměrně protahuje a jeho výsledek je v řadě případů spíše tristní, když svědkové, kteří byli dříve vyslechnuti jen na záznam, se po roce dostaví za asistence policie a vysmějí se soudu do očí s tím, že si již nic nepamatují (případně, že obžalovaného nikdy neviděli a že policie je k předchozímu vysvětlení donutila). Jinými slovy, **právě drogová kriminalita patří mezi ty druhy trestné činnosti, kdy právě a primárně v přípravném řízení musejí být důsledně a procesně použitelné shromážděny veškeré relevantní důkazy.** V řízení před soudem se pak většinou již nic moc zachránit nepodaří.“ (soudce)

Volné komentáře

2) Omezený vliv hmotné právní úpravy:

„Trestní zákoník není třeba měnit. Je potřeba jen **důsledně využívat jeho institutů.** Dále je třeba důsledně využívat tresty propadnutí majetku. Stále se jedná o podceňovaný trest. **Pouličního dealera bude víc bolet, když mu sebereme tržbu, než pětiletý trest.**“ (policista)

3) Obecnější poznámky k TZ:

„U tzv. varčů a dealerů mi chybí **zákonné rozlišení na ty, kteří sami drogy neberou a tuto činnost vykonávají pouze za účelem finančního zisku** (za takovou trestnou činnost bych neváhal ukládat podstatně vyšší, v některých případech i výjimečné tresty, pokud by to zákon umožňoval), **a na ty, kteří jsou sami drogově závislí,** akorát na rozdíl od ostatních uživatelů jsou natolik ‚šikovní‘, že si dovedou drogu vyrobit sami. Tito pak v rámci života v komunitě drogově závislých mohou jen obtížně odmítnout žádosti o poskytnutí drogy od svých méně šikovných kamarádů a známých, přičemž se vystavují daleko přísnějšímu postihu, než tito jejich kamarádi. Dnes je možné takového rozlišení pouze v rámci úvah o trestu v rámci daného rozpětí zákonně trestní sazby, což pokládám za nedostatečné.“ (soudce)

Volné komentáře

4) Dílčí problémy z dalších oblastí:

- „1) **Policie ČR zaspala v oboru IT technologií - moderních komunikačních kanálech.**
2) **Špatná úprava mezinárodní spolupráce - velká administrativní náročnost.**“ (policista)

„Velmi pozitivní bylo rozhodnutí Ústavního soudu o **growshopech.** Dopadnout to jinak, byl by to obrovský problém.“ (policista)

„1. Bagatelizace trestné činnosti drogového charakteru přímo ve **věznících** (až jejich ‚tutlání‘). 2. Tragická úroveň postpenitenciární péče – obrovské selhání státu, který de facto rezignoval na snahu minimalizovat nebezpečí recidivy a pomocí dotyčných osobám. 3. Ani přímo ve věznících nejsou léčebné a obecně výchovné kapacity zřejmě vyčerpány.“ (soudce)

Shrnutí výsledků

- Od r. 2009 výrazný nárůst statistických ukazatelů DTČ – vysoká latence, zrychlování trestního řízení v drogových věcech, vnější vlivy, DTČ jako priorita policie ⇒ **počet registrovaných drogových trestných činů odráží mnohem více intenzitu a zaměření policejní práce při vyhledávání a odhalování trestné činnosti, než skutečnou míru drogové kriminality**
- Rekodifikace TPH neměla významnější vliv na skladbu či výměru sankcí za DTČ (navzdory deklarovaným cílům) – **nedošlo k celkovému zmírnění ani zpřísnění zákoně represe vůči pachatelům DTČ**
- OČTR celkově spíše punitivnější – reakce na vnímané liberální klima vůči drogám a jejich uživatelům ve společnosti – **vítají větší možnosti individualizace přístupu a jsou zdrženliví při jejich využívání**
- **Rekodifikace nenaplnila cíl sjednotit postup OČTR zpřesněním právní úpravy** (rozsahy, množství větší než malé, formální pojetí trestného činu)
- **Pro efektivitu postihu DTČ mají podle OČTR větší význam změny procesního práva** (hmotné právní úprava zřejmě nečiní dlouhodobě v praxi větší problémy)
- **Větší diferenciace postihu DTČ podle typové závažnosti** – vyšší hodnoty MVM, zmírnění ve vztahu ke konopí a odstupňování (zprísňení) podle rozsahu, zprísňení spec. recidivy...
- **Přijetí nového trestního zákoníku neznamenal z hlediska právní úpravy, ani pokud jde o její praktické dopady, v oblasti postihu drogové kriminality žádné výrazné odchýlení od dosavadního přístupu** – soulad s vývojem protidrogové politiky ČR

 Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Zeman, P., Štefunková, M., Trávníčková, I.:
Drogová kriminalita a trestní zákoník.
IKSP, Praha 2015
ISBN 978-80-7338-151-6
<http://www.ok.cz/iksp/docs/426.zip>

 Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Děkuji za pozornost!

Petr Zeman
pzeman@iksp.justice.cz
www.kriminologie.cz